

ErsteEUdesk

broj 30. / ožujak 2009.

Pretpristupni fondovi

4. natječaj programa SAPARD

Natječaji za poticanje investicija u sklopu
3. komponente programa IPA - Regionalna
konkurentnost

Programi Zajednice

Natječaji u okviru programa na području
energetike, kulture, sigurnog interneta i
obrazovanja

Politike EU

Vijeće EU

Predstavljanje zemlje

Island

Dragi prijatelji,

Evo nas s ponešto preuređenim 30. izdanjem newslettera. Koncept smo samo malo doradili, a novi impuls za razvoj Novosti EU deska potražili smo u svježem dizajnu za kojeg se nadamo da će vam se svidjeti. Većina izmjena koje smo unijeli u proteklih godinu dana proizašla je upravo iz povratne informacije koju ste nam poslali u prošlogodišnjoj anketi. Izuzetno cijenimo vaše komentare i upite koje i dalje možete slati na eudesk@erstebank.com.

Dočekali smo objavu novog SAPARD natječaja, s najkraćim rokovima dosad. Stoga bi oni koji namjeravaju ozbiljno pristupiti trebali već biti duboko u pripremi projekta, ako ga već nisu poslali. SAPARD agencija je apelirala da se projektni prijedlozi ne šalju uzadnjičas, jer bito moglo prouzročiti komplikacije. U ovom broju vam kao primjer uspješno provedenog projekta navodimo projekt istarskog poduzeća Zigante Tartufi d.o.o. financiran upravo iz SAPARD-a.

Na području programa Zajednice ima dosta novosti, pogotovo u onima za obrazovanje, gdje se čak otvaraju posebni natječaji za Hrvatsku. Očekuje se i skora objava natječaja za projekte na području inteligentne energije u kojima je Hrvatska dosad pokazala dosta uspjeha.

Pregovarački proces Hrvatske još je uvijek zapleten u graničnim odnosima sa Slovenijom. Čeka se dogovor obje strane oko posredovanja skupine predvođene finskim političarom Marttijem Ahtisaarijem. Nadamo se da će se dogovor postići do sljedeće međuvladine konferencije o pristupanju koja je pomaknuta na 24. travnja.

FOTO: © EUROPEAN COMMUNITIES, 2009

DAN ŽENA – U ZNAKU USPOREDBE RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

Povodom ovogodišnjeg Dana žena, Europska komisija je 6. ožujka objavila najnovije podatke o nejednakosti između spolova na području zapošljavanja i plaća u Europskoj uniji.

Prosječni podaci na razini EU pokazuju određene pozitivne pomake u odnosu na ranija istraživanja. Udio ženskih liječnika je u prosjeku od 1996. do 2006. porastao s 35,4% na 40,9%, postotak žena zaposlenih u visokoškolskim ustanovama s 33,2% (1998.) na 38% (2006.), a među menadžerima je u 2007. bilo 32,7% žena u odnosu na 30% u 2001. godini.

Podaci o razlici u plaćama za ista radna mjesta, ali osoba različitog spola, ne pokazuju trend jer su po prvi put mjereni ujednačenom metodologijom. Po ovom pokazatelju očite su velike razlike između pojedinih zemalja članica. Žene u EU imaju u prosjeku 17,4% manje plaće za ista radna mjesta, a pokazatelj varira od 30,3% u Estoniji do 4,4% u Italiji.

Hrvatska nije uključena u ovo istraživanje, ali je nedavno Državni zavod za statistiku objavio podatak da su u Hrvatskoj plaće žena u prosjeku za 11,7% manje od plaća muškaraca. S tim podatkom bi se Hrvatska nalazila među 25% zemalja Europske unije s najmanjim razlikama u plaćama između muškaraca i žena.

Ravnopravnost spolova jedna je od važnijih civilnih politika Europske unije. Njome se bavi Opća uprava za zapošljavanje, socijalnu pomoć i jednake mogućnosti Europske komisije, a više podataka može se naći na internetskim stranicama Europske unije.

Izvori financiranja aktivnosti na području jednakosti spolova su jednim svojim dijelom Europski socijalni fond i peta komponenta programa Zajednice Progress (2007.–2013.).

DAN PROLJEĆA ZA EUROPU 2009.

Dan proljeća za Europu je godišnja kampanja otvorena za uključivanje svih škola u Europi i diljem svijeta. Nastavnike se potiče da tijekom jednog ili više dana u periodu kampanje uključe svoje učenike u aktivnosti koje se fokusiraju na debatiranje, interakciju i razmišljanje o europskim temama. Na taj način se mladima omogućava da izraze svoje mišljenje te da se njihov glas čuje diljem Europe. Ovogodišnja manifestacija, sedma po redu, održava se od 25. ožujka do 9. svibnja. Na uključivanje su pozvane sve osnovne i srednje škole, te organizacije koje se bave

vannastavnim aktivnostima povezanim s razvojem vještina iz školskih programa.

Cilj ovogodišnje manifestacije je:

- podržati umjetničke i druge oblike kreativnosti kroz predškolsko, osnovno, srednje i strukovno obrazovanje,
- stvoriti kontekst koji omogućava mladim ljudima stjecanje vještina koji su osnovica za samoizražavanje tijekom života,
- promovirati kulturnu raznolikost kao izvor kreativnosti i inovativnosti,
- potaknuti upotrebu informacijskih i komunikacijskih tehnologija i medija za kreativno samoizražavanje,
- doprinjeti razvoju poduzetničkog stava,
- podizati svijest o inovativnosti kao putu za održivi razvoj,
- istaknuti regionalne i lokalne strategije temeljene na kreativnosti i inovativnosti.

Dan proljeća za Europu 2009. pridružio se Europskoj godini kreativnosti i inovativnosti kako bi što veći broj škola poticao kreativnost i inovativnost na europskoj razini. U tom se kontekstu sudionike potiče da se u svojim debatama osvrnu i na stratešku orijentaciju EU za period nakon 2010. te na razvoj temeljen na znanju kao dio Lisabonske strategije.

FOTO:WWW.SXC.HU

NOVOSTI NA PODRUČJU PRETPRISTUPNIH FONDOVA

Objavljen 4. natječaj programa SAPARD za poljoprivredu

20. veljače objavljen je natječaj u okviru programa SAPARD. Radi se o četvrtom krugu natječaja za financiranje ulaganja u poljoprivredna gospodarstva i unapređenje prerade i trženja poljoprivrednih i ribarskih proizvoda. Mjere koje se financiraju iste su kao i u do sada objavljivanim natječajima. U Mjeru 1, namijenjenu proizvođačima hrane, uključeni su sektor mlijeka (kravlje), mesa (goveđe, svinjsko i meso perad) i jaja, sektor voća i povrća te sektor žitarica i uljarica. Najviši iznos potpore iz Mjere 1 može iznositi 2,5 milijuna kuna po korisniku. U Mjeru 2, namijenjenu preradačima hrane, uključeni su sektor mlijeka i mliječnih proizvoda, sektor mesa, sektor ribarstva, te sektor voća i povrća. Najviši iznos potpore iz Mjere 2 može iznositi 10 milijuna kuna po korisniku.

Rok za podnošenje prijave je 21. travnja u 12 sati. Natječaj će trajati kraće nego prethodni zbog činjenice da su sredstva iz programa SAPARD raspoloživa do kraja 2009. godine, pa će rok podnošenja zahtjeva za isplatu za projekte koji će biti uspješni na natječaju biti 1. listopada 2009. Stoga

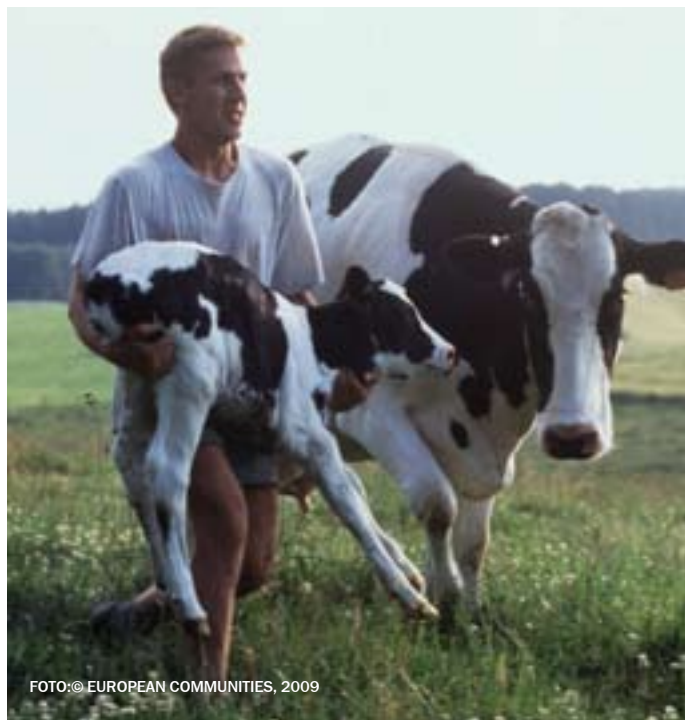

FOTO: © EUROPEAN COMMUNITIES, 2009

je SAPARD agencija prijaviteljima savjetovala da prijavljuju samo jednostavnije projekte koje je moguće brzo dovršiti i da prijave šalju čim prije, budući da se one obrađuju redoslijedom zaprimanja.

Kao i u prijašnjim natječajima, sredstvima iz SAPARD programa sufinanciraju se projekti korisnika u iznosu do 50% priznatih prihvatljivih izdataka. Na radionici koju je Ministarstvo poljoprivrede održalo na dan objave natječaja, upozoreno je da ponude trebaju biti u skladu s tržišnim cijenama, a ne „napuhane“. Također, ponude se ne smiju

prikupljati od vlasnički povezanih tvrtki, pa se tako uz svaku ponudu treba priložiti dokaz o vlasništvu tvrtke ponuditelja. Ukoliko se utvrdi da ponuda nije u skladu s tržišnim cijenama, a ne postoji opravdano obrazloženje, iznos potpore će biti umanjen. Ukoliko se utvrdi da su cijene bile namjerno uvećane, odnosno da su podaci o podnositelju i/ili ponuđačima neistiniti ili pogrešni, prijava će biti odbijena. Uvjeti natječaja su detaljno propisani Pravilnikom i Vodičem za korisnike, a nalaze se zajedno s natječajnom dokumentacijom na internetskim stranicama Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. Klijenti Erste banke mogu preko svojih financijskih zastupnika zatražiti kratku informaciju o predispozicijama natječaja. Kao primjer uspješnog projekta financiranog iz programa SAPARD, u nastavku predstavljamo projekt tvrtke Zigante Tartufi d.o.o.

Primjeri uspješnih hrvatskih projekata financiranih iz EU programa - ZIGANTE TARTUFI (SAPARD)

Tvrtka Zigante Tartufi d.o.o. osnovana je 1995. godine i prva je u Istri i Hrvatskoj koja konzervira, pakira i prodaje tartufe. Riječ je o obrtničkoj proizvodnji koja koristi naprednu tehnologiju. Proizvodnu djelatnost obavlja u novoizgrađenoj hali u Plovaniji. Planirani projekt izgradnje i opremanje hale za preradu i konfekcioniranje tartufa podijeljen je u dvije cjeline: izgradnja hale te nabava opreme za konfekcioniranje. To je napravljeno kako bi klijent za opremanje mogao iskoristiti bespovratna sredstva dostupna kroz pretpristupni program SAPARD.

Aktivnosti na projektu su počele početkom 2006. kad je dogovoreno financiranje cjelokupne investicije putem subvencioniranog kredita Hrvatske banke za obnovu i razvoj (HBOR). Kredit u iznosu 8 milijuna kuna iskorišten je za izgradnju hale za preradu i konfekcioniranje tartufa. Sredinom godine klijent je uz konzultacije sa službom EUdesk Erste banke razmotrio mogućnost prijave na natječaj programa SAPARD sa ciljem dobivanja 5,5 milijuna kuna bespovratnih sredstava za investiciju od 11 milijuna kuna. Zahvaljujući kvalitetnoj argumentaciji Banke, suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom, te koordiniranim kontaktima prema provedbenoj agenciji klijent je izborio odobrenje Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi da pod sektor povrća u drugom natječaju programa SAPARD mogu aplicirati firme i gospodarstva koje se bave preradom gljiva. Bio je to ključni preduvjet za odluku o ulasku u SAPARD natječaj.

Projekt je nakon toga prilagođen novim okolnostima. Dio radova je zaustavljen kako bi se rokovi projekta uskladili s datumima provedbe natječaja SAPARD programa, ali potencijalna nagrada od bespovratnih 5,5 milijuna kuna bila je dovoljan argument za strpljenje. Na bančinu preporuku odabran je konzultantski tim, a zahvaljujući dobroj koordinaciji klijenta izrađen je elaborat i poslovni plan, prikupljena tražena dokumentacija i prijava za natječaj je predana u srpnju 2007. godine.

Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava ovjeren je u rujnu

FOTO:© EUROPEAN COMMUNITIES, 2009

2007. godine i to je označilo uspješni završetak prve faze projekta. Izgradnja i opremanje hale okončani su svečanim otvaranjem 27. lipnja 2008. Isplata sredstava od strane SAPARD agencije i zatvaranje kredita realizirani su u siječnju 2009. Investicijski projekt financiran prvotnim HBOR kreditom traje do 2017. godine.

Uspjeh je ostvaren zahvaljujući ozbiljnom pristupu te fleksibilnosti i timskom radu dionika. Uspjeh je potvrdio visoki standard poslovanja tvrtke Zigante Tartufi sukladan propisima EU i discipliniranost neophodnu za povlačenje sredstava iz EU fondova.

Od strane banke klijentu je osigurana sveobuhvatna podrška. Za potrebe korisnika programa SAPARD, Erste Banka je prva u Hrvatskoj kreirala namjenski Plavo Zeleni kredit. Banka je dosad svojim klijentima plasirala više od 20 milijuna kuna u projekte sufinancirane kroz SAPARD.

Seminar o IPA i programima Zajednice za poduzetnike

Hrvatska gospodarska komora će u županijskoj komori Bjelovar 6. travnja održati informativni seminar „EU programi i potpora poduzetništvu – perspektive i izazovi“. Namijenjen je poduzetnicima, razvojnim agencijama te područnoj i lokalnoj samoupravi. Sudionicima će se predstaviti pretpristupni instrument IPA, Sedmi okvirni program (FP7), Program za konkurentnost i inovacije (CIP) i Projekt Europske poduzetničke mreže Hrvatska (EEN). Seminar će održati djelatnici HGK EEN i tvrtke Razbor d.o.o. s dugogodišnjim iskustvom u pripremi projekata za financiranje iz fondova EU. Seminar se događa u okviru Prvog europskog tjedna maloga i srednjeg poduzetništva – European SME Week.

SAFU – natječaji

Informacije o natječajima pretpristupnih fondova u Hrvatskoj dostupne su na internetskoj stranici Središnje agencije za financiranje i ugovaranje (SAFU), nadležne za objavu natječaja, ugovaranje, plaćanje i provedbu projekata iz fondova EU. Na istoj se stranici možete prijaviti za ažurno primanje obavijesti o novim natječajima.

Natječaji 3. komponente programa IPA

Od objavljenih natječaja izdvajamo prva dva natječaja za poslovnu zajednicu u sklopu programa IPA vezana uz ulagačke aktivnosti. Objavljeni su u sklopu 3. komponente za regionalnu konkurentnost.

Prvi je Uspostavljanje investicijskog fonda za poticanje razvoja znanosti i inovacija. Njegov cilj je pružanje potpore i razvoja izgradnji kapaciteta tehnološkog transfera i kapaciteta komercijalizacije institucija za visoko obrazovanje i javnih istraživačkih organizacija, putem obuke i savjetovanja budućih korisnika bespovratne pomoći u svrhu udovoljavanja potreba poslovne i šire zajednice (tvrtki raznih veličina i sektora te tijela unutar zajednice).

Maksimalni proračun za ovaj natječaj je 2,6 milijuna eura. Rok za prijavu je 10. travnja 2009. u 16:00.

Drugi je Razvoj investicijske klime u Hrvatskoj. Cilj mu je jačanje sposobnosti regionalnih vlasti i njihovih partnera zaduženih za promoviranje investicija u Hrvatskoj. To će se postići označavanjem “prilagođenim potrebama ulagača” onih županija koje zadovolje unaprijed definirani informacijski, imovinski i marketinški standard za to.

Maksimalni proračun za ovaj natječaj je 1 milijun eura.

Rok za prijavu je 10. travnja 2009. u 16:00.

Uvjeti za prijavu na natječaj su detaljno raspisani u dokumentaciji za prijavu na natječaj na stranicama Središnje agencije za financiranje i ugovaranje.

Centar za europske pretpristupne programe Hrvatske udruge poslodavaca (HUP CEPP)

je u studenome 2008. i sredinom veljače 2009. organizirao dvodnevne radionice za ove natječaje. Radionica je obuhvatila izradu projektnih prijedloga, ali je poslužila i kao mjesto za povezivanje partnera za potencijalne projektne prijedloge.

NOVOSTI U PROGRAMIMA ZAJEDNICE

Inteligentna energija u Europi

U sklopu tjedna energije u Bruxellesu 12. je veljače održan info dan o sljedećem natječaju programa Inteligentna energija u Europi čija se objava očekuje krajem ožujka/početkom travnja. Natječajem će se ponuditi oko 65 milijuna eura za sufinanciranje do najviše 75% prihvatljivih troškova odabranih projekata. Prijaviti se mogu javne i privatne organizacije iz zemalja članica Europske unije, Hrvatske, Islanda, Norveške i Lihtenštajna. Prijave će se primati isključivo putem on-line obrazaca dostupnih na internetskim stranicama programa. Na istom mjestu će se u trenutku objave natječaja pojaviti i sva prateća dokumentacija vezana uz prijavu projekta.

Kultura 2007. – 2013.

Ministarstvo kulture je u suradnji s Delegacijom Europske komisije u Hrvatskoj organiziralo info dan povodom skorog roka za prijavu na natječaj programa **Kultura 2007.-2013.** odnosno njegove komponente 1.3. / Treće zemlje. Više informacija o info danu dostupno je na internetskim stranicama Ministarstva kulture.

Program Kultura 2007.-2013. okvirni je program Europske zajednice za razdoblje 2007.-2013. Programom se osigurava potpora projektima, organizacijama, promotivnim aktivnostima i istraživanju u svim područjima kulture osim u audiovizualnom sektoru, za koji postoji poseban program MEDIA. Posebni prioriteti programa su: promicanje transnacionalne mobilnosti kulturnih djelatnika, potpora transnacionalnoj mobilnosti kulturno-umjetničkih djela i proizvoda, promicanje međukulturnog dijaloga. Kulturni subjekti, uključujući kulturne industrije, mogu sudjelovati u Programu sve dok djeluju neprofitno.

Safer Internet Plus 2009. – 2013.

Program Zajednice Safer Internet pokrenut je 1999. godine kako bi se suočio s činjenicom da su on-line tehnologije mladima postale omiljeni oblik komunikacije, ali su istovremeno potencijalni izvor rizika. Trećem izdanju ovog programa - Safer Internet Plus 2009.-2013. EU je nedavno odobrila proračun od **55 milijuna eura**. U Nacionalnom programu za pristupanje EU za 2009. godinu navodi se da će Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa tijekom 2009.

godine pokrenuti postupak zaključivanja Memoranduma o razumijevanju s Europskom komisijom o sudjelovanju Hrvatske u ovom programu. Ciljani datum pristupanja je **1. siječnja 2010.**, a Nacionalna kontakt točka za program bit će Hrvatska akademska i istraživačka mreža - CARNet.

LIFE-LONG LEARNING

U sklopu Programa za cjeloživotno učenje objavljen je posebni natječaj za Hrvatsku koja još nije postala punopravni korisnik programa. Sveukupna sredstva namijenjena Hrvatskoj iznose **643.115 EUR**. Iznos odobrenih bespovratnih sredstava, kao i trajanje projekata, ovisi o čimbenicima poput vrste projekta i broja zemalja koje su uključene. Sredstva iz ovog natječaja financiraju projekte koji omogućavaju mobilnost građana Hrvatske za stručna putovanja u EU, ali nije moguće financirati mobilnost u Hrvatsku iz drugih zemalja koje sudjeluju u Programu. Rok za prijavu na programe Comenius, Grundtvig za stručno usavršavanje su 30. 4. 2009. (1. rok) i 15. 9. 2009. (2. rok). Rok za prijavu na Transverzalni program za studentska putovanja je 9. 4. 2009.

Education and Culture DG

ERASMUS MUNDUS

Početkom ožujka je otvoren i natječaj u sklopu programa Erasmus Mundus za treće zemlje. Erasmus Mundus je program suradnje i mobilnosti u području visokog obrazovanja koji promovira Europsku uniju u svijetu kao centar izvrsnosti te nastoji poboljšati kvalitetu europskog visokog obrazovanja i promicati dijalog i razumijevanje između ljudi i kultura kroz suradnju s trećim zemljama. Hrvatske institucije visokog obrazovanja kvalificirane su prijaviti se kao aktivni partneri konzorciju koji vrši provedbu programa na diplomskoj i doktorskoj razini, ali ne mogu podnositi prijave u ime konzorcija/partnerstva/mreže. Objavljeni natječaj je za Akciju 1 koja se odnosi na prijave na diplomskoj (Masters program) i doktorskoj (Doctoral program) razini. Rok za prijave je 30. travnja 2009. godine. Detalji o uvjetima natječaja dostupni su u Programskom vodiču.

MLADI NA DJELU

Europska komisija je objavila Poziv na natječaj za Program Mladi na djelu za Hrvatsku u 2009. godini. Hrvatskoj su dostupne sljedeće aktivnosti: 1.1 - Razmjena mladih; 2 - Europska volonterska služba; 4.3 - Osposobljavanje i umrežavanje osoba aktivnih u radu s mladima i organizacijama mladih. Hrvatskoj je dostupno ukupno **77.460 EUR**. Detaljne informacije su dostupne na internetskim stranicama Agencije za mobilnost koja je odgovorna za provedbu programa u Hrvatskoj.

POLITIKE EU

VIJEĆE EU – glavno tijelo Europske unije za donošenje odluka

U prošlom izdanju newslettera predstavili smo osnovne informacije o Europskom parlamentu i sustavu odlučivanja u Europskoj uniji, a uoči nadolazećih parlamentarnih izbora. Dok Europski parlament zastupa građane EU koji ga izravno biraju, Europska komisija zastupa interese Unije kao cjeline, a Vijeće Europske unije zastupa pojedinačne države članice. Ove tri institucije kreiraju politike i zakone koji se primjenjuju širom Europske unije. U ovom izdanju ćemo više prostora posvetiti Vijeću EU.

Vijeće EU je zajedno s Parlamentom glavno tijelo Unije za donošenje odluka. S obzirom da zastupa države članice, na sastancima Vijeća sudjeluje po jedan ministar iz svake nacionalne vlade zemalja članica EU. Odabir ministra ovisi o temi o kojoj se raspravlja na sastanku, dakle članovi Vijeća nisu stalni kao što je to slučaj s Parlamentom. Radom Vijeća predsjeda predstavnik države članice koja u vrijeme sastanka ima predsjedateljski mandat. Mandat traje 6 mjeseci, u prvoj polovici 2009. ga ima Češka, a od srpnja će ga preuzeti Švedska.

Vijeće ima 6 ključnih uloga:

1. Usvajanje europskih zakona na različitim političkim područjima. Vijeće djeluje na temelju prijedloga Komisije, a većinu zakonodavstva Vijeće i Parlament usvajaju zajedno.
2. Koordiniranje gospodarskih i socijalnih politika država članica. Provode ga ministri gospodarstva i financija koji kolektivno sačinjavaju Vijeće za ekonomska i financijska pitanja (Ecofin).
3. Sklapanje međunarodnih sporazuma s drugim državama i međunarodnim organizacijama za šire područje (trgovina, suradnja, razvoj) ili specifične teme (tekstil, znanost i tehnologija, promet).
4. Odobranje proračuna EU, u suradnji s Parlamentom.
5. Razvijanje zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU. Nad ovim temama nacionalne vlade zadržavaju neovisnu kontrolu, a dio u kojem države članice ipak surađuju odvija se u Vijeću.
6. Koordiniranje suradnje između nacionalnih sudova i policijskih snaga u kaznenim pitanjima. Cilj ovih aktivnosti je osigurati slobodu, sigurnost i jednak pristup pravosuđu bilo gdje u EU.

Ovisno o području o kojem se raspravlja, Vijeće ima devet različitih sastava: opći poslovi i vanjski odnosi, ekonomija i financijska pitanja (Ecofin), pravosuđe i unutarnji poslovi (JHA), zapošljavanje, socijalna politika, zdravstvo i zaštita potrošača, konkurentnost, promet, telekomunikacije i energija, poljoprivreda i ribarstvo, zaštita okoliša, izobrazba, mladi i kultura.

Sustav glasovanja: Odluke u Vijeću donose se glasovanjem. Broj glasova svake zemlje ovisi o broju njenih stanovnika. Od ukupno 321 glasa, najmanje ih ima Malta (3), a najviše Njemačka, Francuska, Italija i Velika Britanija (29). Za većinu pitanja odluke se donose tzv. kvalificiranom većinom glasova koja je postignuta, ako većina država članica (u nekim slučajevima dvotrećinska većina) odobrava prijedlog ili ako

prijedlog odobrava najmanje 232 glasa odnosno 72,3%. Država članica može dodatno zatražiti da glasovi odobrenja predstavljaju najmanje 62% ukupnog stanovništva Unije da bi se neka odluka usvojila. U osobito osjetljivim područjima (zajednička vanjska i sigurnosna politika, porezi, azil i migracijska politika) odluke Vijeća moraju biti jednoglasne, odnosno svaka zemlja članica ima pravo veta.

Pitanja koja se ne mogu riješiti na razini **Vijeća EU** podižu se na razinu sastanaka Europskog vijeća koje okuplja čelnike država ili vlada svih država EU-a, i predsjednika Europske komisije. Trenutno su u toku rasprave o ovlastima predsjednika Europskog vijeća. Države članice su dosta podijeljene oko ovlasti jer se smatra da bi njihovim povećanjem ojačala međuvladina suradnja u EU, a nauštrb zajedničkih europskih politika. Zastupnici Europskog parlamenta predlažu njihovo smanjenje, dok bi istovremeno pojačali ulogu predsjednika Europske komisije na način da predstavlja Uniju na najvišoj razini u svim vanjskim odnosima.

Europsko vijeće se kroz svoja 4 godišnja „sastanka na vrhu” usuglašava oko cjelokupne politike EU i revidira njezin napredak. Potrebno je razlikovati Europsko vijeće od Vijeća EU, baš kao i treću organizaciju sličnog naziva – **Vijeće Europe**. Vijeće Europe nije institucija EU-a, već je međuvladina organizacija čiji je cilj zaštita ljudskih prava, promicanje europske kulturne različitosti i borba protiv socijalnih problema kao što su rasne predrasude i nesnošljivost. Svoju zadaću provodi u Strasbourgu zajedno s Europskim sudom za ljudska prava.

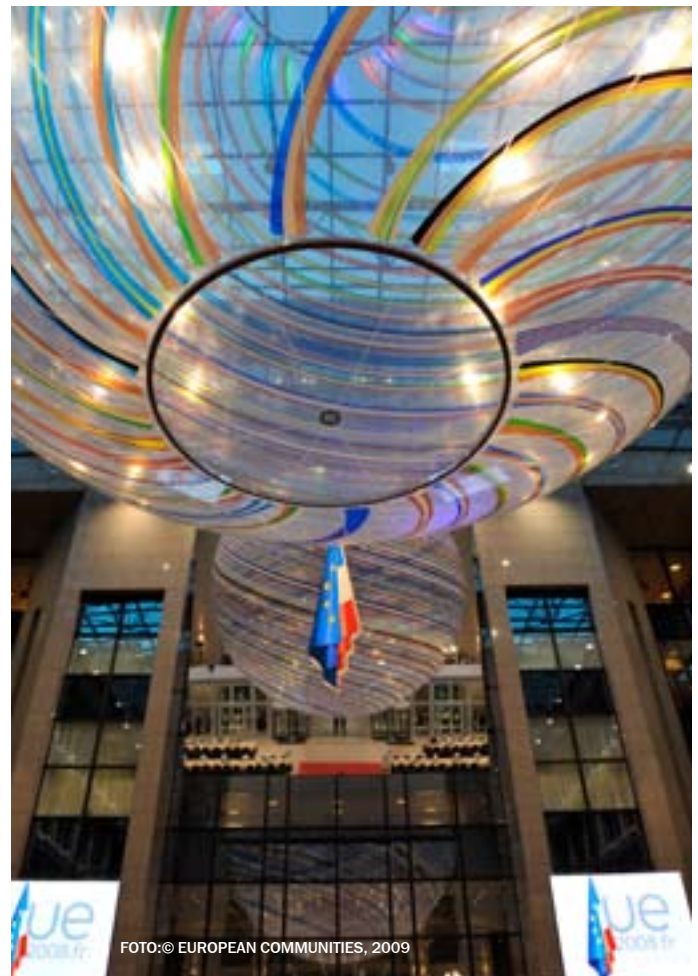

FOTO: © EUROPEAN COMMUNITIES, 2009

PREDSTAVLJANJE ZEMALJA: ISLAND

Island su naselili norveški i keltski doseljenici tijekom 9. i 10. stoljeća. Nakon više od 300 godina neovisnosti, Islandom su naizmjenice počeli vladati Norveška i Danska. Velik broj stanovnika je emigrirao u Kanadu i SAD nakon 1875. godine i velike erupcije vulkana Askja koja je naštetila islandskom gospodarstvu i prouzročila širenje gladi. Potpunu neovisnost od Danske, Island je ostvario 1944. godine.

Današnji Island u svjetskim razmjerima prednjači u pismenosti stanovništva, dugovječnosti i socijalnoj koheziji. Ima tipično skandinavsko gospodarstvo socijalno - tržišnog tipa. Kombinira kapitalistički sustav i slobodno tržište s jako razvijenim sustavom socijalne pomoći koji uključuje i izdašne subvencije za rješavanje stambenog pitanja. Koristeći ovakav sustav, Island je ostvario visoki rast, nisku nezaposlenost i izuzetno ujednačenu distribuciju prihoda. Sadašnji gospodarsveni prioriteti Vlade uključuju stabiliziranje valute, smanjenje deficita platne bilance, restrukturiranje financijskog sektora i diverzifikaciju gospodarstva.

Gospodarstvo jako ovisi o industriji lova i prerade ribe, koja čini 70% zarade od izvoza i zapošljava oko 6% radno sposobnog stanovništva. Gospodarstvo je još ovisno o padajućim zalihama ribe, kao i fluktuaciji u svjetskim cijenama glavnih izvoznih roba: ribe i ribljih proizvoda, aluminijske i ferrosilicijne. Islandsko gospodarstvo se u proteklom desetljeću diverzificiralo u prerađivačke i uslužne djelatnosti, s novim razvojem u proizvodnji softvera, biotehnologijama i turizmu. Obilni izvori geotermalne energije privukli su značajne strane investicije u sektoru aluminijske i hidroenergije, te su potakli gospodarski rast, a tek je najnovija financijska kriza privremeno zaustavila nekoliko investicijskih projekata.

Veći dio islandskog gospodarskog rasta proteklih godina rezultat je razvoja domaće potražnje koja je pratila naglu ekspanziju islandskog financijskog sektora. Nakon

bankarske privatizacije iz ranih 2000-ih godina, domaće su se banke agresivno širile na stranim tržištima, a potrošači i poduzeća su dizali kredite u stranoj valuti. Pogoršanje globalnih financijskih uvjeta u prošloj godini rezultiralo je oštrom deprecijacijom islandske krune. Vanjska izloženost islandskih banaka, čiji su zajmovi i druga imovina bili deseterostruko veći od islandskog BDP-a, postala je neodrživa. Krajem prošle godine su bankrotirale tri najveće islandske banke. Država je ispregovarala više od 10 milijardi USD pozajmica od MMF-a i drugih inozemnih izvora financiranja. Sredstva su namijenjena stabiliziranju valute i financijskog sektora, te garantiranju depozita položenih u islandskim bankama.

Kolaps financijskog sustava je doveo do značajnog pomaka u stavovima u korist pristupanja Europskoj uniji i prihvaćanje eura kao službene valute. Uzrok islandskoj skeptičnosti prema približavanju EU proizlazi iz zabrinutosti zbog gubitka kontrole nad ribljim resursima.

U siječnju ove godine islandska je koalicijska vlada pala uslijed protesta zbog povećanja nezaposlenosti i gubitka osobne uštede građana. Nova premijerka Johanna Sigurdardottir sklona je pridruživanju Islanda EU. Prema rezultatima ankete provedene sredinom veljače, čak 64% Islandana podržava otvaranje pristupnih pregovora. Međutim, samo pristupanje Islanda Uniji podržava tek 39,7% od 1.313 ispitanika. Vidjet ćemo hoće li Hrvatska tijekom ove godine dobiti partnera na svom putu prema EU.

Hrvatska i Island

Iako je Island bio jedna od prvih država koje su priznale neovisnost Hrvatske krajem 1991. godine, naše dvije države nemaju puno dodirnih točaka. Robna razmjena nije velika. U 2006. godini je Hrvatska čak imala suficit: izvoz na Island iznosio je 6,8 milijuna USD, a uvoz 6,1 milijuna. Vremenom se situacija promijenila, a pa je tako u 2008. godini izvoz iznosio 930.000 USD, a istovremeno je uvezeno robe u vrijednosti 3,46 milijuna USD.

Hrvatska na Island najviše izvozi električne transformatore, statičke pretvarače i električne aparate (74,87%). S Islanda se najviše uvoze smrznuta riba (54,6%), riblji fileti (20%) i lijekovi (8,5%).

FOTO:WWW.SXC.HU

CRTICE O HRVATSKOM PRISTUPANJU EUROPSKOJ UNIJI

Tijekom ožujka održan je niz sastanaka na različitim razinama cilj kojih je bio otkloniti slovensku blokadu hrvatskih pristupnih pregovora, kako bi se mogao ostvariti plan da se pregovori završe do kraja 2009. godine. Spominju se različiti modaliteti rješavanja ovog pitanja, od potpisivanja izjave kojom bi se potvrdilo da u pregovorima za ulazak Hrvatske u EU neće biti prejudiciranja granice između Hrvatske i Slovenije do posredovanja stručne skupine EU pod vodstvom Marttija Ahtisaarija. Međutim, konačni dogovor još nije postignut. Stoga je češko Predsjedništvo EU najavilo da se međuvladina konferencija o pristupanju, na kojoj bi se trebalo odblokirati 12 blokiranih poglavlja, odgađa do 24. travnja.

Europski parlament je 12. ožujka usvojio rezolucije o trima zemljama koje pristupaju EU – Hrvatskoj, Makedoniji i Turskoj. Europski parlament se nada da će Hrvatska zaključiti pristupne pregovore u 2009. godini usprkos blokadi koja je proizašla iz graničnih prijevora sa Slovenijom. Bez obzira na to, napomenuto je da Hrvatska mora više poraditi na reformama posebno na područjima organiziranog kriminala i korupcije, reforme javne administracije i pravosuđa te povratka prognanika.

Za Hrvatsku je pozitivno to što u dijelu rezolucije vezanom uz posredovanje Ahtisaarijeve skupine nije uključena napomena o korištenju načela pravičnosti, na čemu su inzistirali neki slovenski zastupnici u Parlamentu. Osim toga, u usvojenom tekstu stoji da se medijacija mora temeljiti na međunarodnom pravu, što bi barem sudeći prema dosadašnjem inzistiranju hrvatskih političara više trebalo pogodovati Hrvatskoj.

Europski parlament ima ograničen utjecaj na tehnički dio pretpristupnih pregovora, a ni rezolucije nisu pravno obvezujuće, već imaju prije svega političku težinu. Međutim, sigurno je da Hrvatskoj i politički poticaj u sadašnjoj situaciji može biti važan za nastavak reformi povezanih s procesom pristupanja.

Izjavitelj Europskog parlamenta za Hrvatsku Hannes Swoboda je za vrijeme rasprave prigovorio Olli Rehnu pokretanje inicijative o posredovanju Ahtisaarijeve skupine, bez da je prije toga iznio temu pred Europski parlament. Njemački zastupnik stranke EPP-ED Bernd Posselt je s druge strane podsjetio Rehna da je Slovenija 2004. ušla u Europsku uniju bez problema iako je ovo isto granično pitanje i tada bilo otvoreno.

Češki premijer Mirek Topolánek je 13. ožujka izrazio negodovanje protiv rezerviranosti pojedinih zemalja članica EU o daljnjem proširenju jer smatra da se na taj način ponovo u Europu uvodi željezna zavjesa. Proširenje EU na zemlje jugoistočne Europe Češkoj je visoko na listi prioriteta njenog predsjedništva Unijom koji traje do srpnja ove godine.

FOTO: © EUROPEAN COMMUNITIES, 2009

IMPRESSUM

Izdavač: Erste & Steiermärkische Bank d.d.

Predsjednik Uprave: Petar Radaković

Dizajn: Marketing ESB

Adresa izdavača: Hrvatska, 51000 Rijeka, Jadranski trg 3a – EU desk

Uređuje: Goranka Crnković

Priprema: Zoran Birimiša

Fotografija na naslovnoj strani: © European Communities, 2009.